Ročník XII. — Číslo 40. Kvasilov dne 10. října 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

# Hlas Volyně

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Musíme věřit v pokrok, že se život jednotlivce a celku lepší a že bude pořád lépe. Kdo věří v pokrok, nebude netrpělivý.

T. G. Masaryk.

## Smuteční projev
**předsedy České matice školské v R.P., o Masarykově tryzně.**

Krajané!

Dnes, kdy bratrovražedné války hoří nám výstrahou na západě i na východě, kdy nad Evropou se klene těžký mrak nedůvěry a falešné víry, kdy se po demokraciích plije, kdy se národům vhání do srdcí černá víra ve válku a násilí, kdy se pálí kultura na hranicích, kdy slovo dané a poctivé vystřídal úskok, podvod a zrada, dnes zemřel první president Osvoboditel Masaryk, který zvěstoval pravou víru zázračnou větu: „Pravda vítězí". Všichni lidé dobré vůle, všichni, truchlí opravdově nad smrtí Masaryka, jenž pravdě a spravedlnosti posvětil svůj život a své konání. Nejvíce však ze všech truchlí národ československý. Tam za Karpatami v krásném Československu, jako by se slunce zastavilo, když v úterý dne 14. měsíce září roku 1937. ráno ve 3 hod. 29 min. konstatovali lékaři smrt prvního presidenta Republiky československé a tvůrce demokratického státu. Noční stíny se teprve pohnu'y k odchodu pod prvními nárazy dne, když na lánském zámku byla vlajka presidentská spuštěna do půl žerdě. U smrtelného lože stál bývalý žák a tovaryš zemře'ého vůdce — president Beneš, který poklekl před Mistrem a políbil jej na čelo. Slzy mu vyvřely z očí, zaslzel celý národ a v duhách těchto slz byl obraz dobrých srdcí, která nade všecko milovala a ctila svého Tatíčka-Osvoboditele.

Byl dobrý člověk, měl rád svůj národ a ten jej zbožňoval. Narodil se v chudobě, poznal bídu života a těžkou práci o chléb. Žil u vrat zámku a viděl bezstarostný život šlechty a krutou poníženost poddaných. Viděl bezohlednost Němců a útlak svého národa. Cítil v sobě sílu bohatýrů a proto se připravoval na veliký čin. Učil se, studoval, přednášel a stoupal po stupnicích sebezdokonalování a sebevýchovy stále výše a výše. Dosáhl hodnosti doktora a profesora university, vybojoval si svůj poslanecký mandát na Valašsku a stal se prozíravým a neohroženým politikem. Nebál se žádné oběti pro boj za pravdu a právo, nedal se odstrašit ani pomluvami, ani podezíráním, ani hrozbami a spíláním. Šel svou cestou jako kněz, jako apoštol, jako velký vůdce, který přehlížel všecky urážky a zloby, aby se nedal odradit a zdržet. Proto rostl a mohutněl, že na počátku stáří, kdy jiní lidé již skládají ruce v klín a pohlížejí nazpět na své životní dílo, on začal své největší a vejslavnější dílo historické jimž na mapě světa byla zakreslena Republika československá. On splnil legendu svatováclavskou a věštbu Komenského, on vyvolal svaté vojsko a vrátil zem a její správu svému lidu. Dal vlasti svobodu a národu domov. Již necítili doma jako v cizině, již nemusili z domova utíkat jako naši dědečkové a hledat si v cizině

## „Věk civilisace."

Na francouzské půdě, v Paříži jsou pumami zničeny dva domy; při atentátu přišli o život dva policisté. Co dosud pařížská policie odhalila o původcích atentátu, zdá se uasvědčovati tomu, že pachatelé jsou pravděpodobně z řad španělských francouzských nacionalistů. Určitě však na jejich vrub připadá pokus o odvlečeni ponorky „C-2", která patří valencijské vládě a je v přístavě v Brestu v opravě.

Ponorka byla přepadena, její posádka měla být odvlečena do Španělska. Zobrazte si dosah případu: Na cizí půdu, na půdu francouzské velmoci vstoupí cizí důstojníci, aby odvlékli loď, která je pod ochranou francouzskou.

Brzy potom byl však odhalen v Paříži nový zločin. Zmizel generál Miller, nástupce stejně tajemně zmizelého generála Kutěpova, předsedy Svazu bývalých carských důstojníků. Tu byly při práci patrně ruce bolševické.

K tomu připočítejme zavraždění Formisovo v Československu, odvlečení novináře Jacoba ze Švýcar do Německa, zavraždění krále Alexandra a zalomíte rukama nad tím, jakým právem si věk, v němž žijeme, říká „věk civilisace". A s podivem je třeba to říci, sledujete potom mechanický chod stroje spravedlnosti, jde-li o přečin jednotlivce, kterého svedla na špatnou cestu často nezaviněná bída. V mezinárodním světě se dnes takové zločiny dokonce pokládají za projev národní cti, povinnosti srdce a duše,

Horší ovšem je, že ohleduplnost k podobným případům se odstěhovala z přízemí také do vyšších poschodí. Středozemní moře bylo koncem srpna dějištěm pirátských útoků „neznámých" ponorek na obchodní lodi, plující po námořních cestách, vyhrazených svobodnému obchodu. — Anglie i Francie dobře věděly, kterému státu pirátské ponorky patří, na konferenci v Nyonu však mlčely. A konec konců je třeba se zamyslit nad posledními válkami a stanoviskem Společnosti národů k nim. Mandžukuo z roku 1932, dobytí Habeše a nyní marné dovolávání se pomoci Společnosti národů Čínou v boji proti japonskému útoku, to vše znovu otřásá vírou, dobrou vůli velmocí zastoupených ve Společnosti národů prováděti přesné znění ženevského paktu. Pokud jde o Čínu a Habeš, bylo by lze snad říci, že přece jen jde o státy vzdálené zájmům většiny evropských států. Konstatujeme toto odůvodnění, ale namítáme hned, že také španělská vláda ve Valencii, kterou uznávají Francie i Anglie stále za vládu legitimní, dokazovala v Ženevě, že cizí vojska vpadla na její území a že porušila nedotknutelnost španělského státu. Tu již není výmluv, že jde o cizí zájmy, o stát vzdálený zájmům evropské politiky. Pro nás je věc španělské proto důležitou, že v případě habešském jsme často slyšeli od Angličanů tuto výtku: Habešané se téměř vůbec nebránili. Nebyli na na válku připraveni a proto jim Anglie nepřišla na pomoc. V každé příští válce Anglie vyčká, zda napadený se „brání". Lze říci, že Čína se nyní brání velmi zdatně a také Španělsko se brání a přece nikdo jim nespěchá na pomoc. Tuto okolnost si musíme dobře zapamatovati. Jediná naděje je, že Francie a Anglie se odhodlaly, přece jen k ráznější politice, jak ukazuje nyonská konference. Alespoň jednou ozvaly se poněkud rázněji a ráznější postup přinesl skutečně výsledek. Státy musí se odhodlat k politice ráznější a nesmí váhat ukázat pevnou ruku. Jediné tak mír a zásada mezinárodního práva budou zachovány.

domov nový, který nikdy již tak nehřeje, jako ten původní. A po zemích českých zazněla volně odstrkovaná česká píseň a v úřadech a školách česká řeč. To však Masarykovi nebylo všecko a on s novou vervou se dal do práce budovatelské. Chtěl, aby nová republika byla vystavěna poctivě a pevně. Chtěl, aby se každý její občan v ní cítil šťastným, aby statky byly spravedlivě rozděleny, aby v ní nebylo utlačených a ponížených, aby každý v ní mohl volně dýchat a žít. Proto tak dlouho řídil její osudy, proto si vychoval zdatného a důstojného nástupce, a proto se vzdal presidenství, když viděl, že to dobře mohou vést i bez něho. Když se zřekl svého úřadu, prohlásil ministerskému předsedovi Dru. Hodžovi: „Budu se na vás ještě chvíli dívat“. A skutečně jako starý, dobrý hospodář sledoval moudrým zrakem každý krok těch, jimž svěřeny osudy naší staré vlasti a radil a pomahal, aby to dobře šlo. Každý týden se u něho scházeli president Beneš i předseda vlády a přední politikové, jako mladí hospodáři u svého stařečka na výměnku, aby mu svěřili své těžkosti a aby se ho poradili, jak by se to dalo nejlépe udělat. A ten moudrý, bílý hospodář do poslední doby pomahal. Proto se tak těžce přijímal a ponese jeho odchod právě v d bě, kdy ho bude tolik třeba, kdy svobodě československého národa začíná hrozit nové nebezpečí. Proto také tak veliký smutek v Československu. Celý týden jsou zavřeny všecky zábavní podniky, rozhlas vysílá jen zprávy a vážné koncerty, ustál jakýkoli větší ruch, továrny zastavují práci, sireny a zvony zní na smutek a všude z paláců i chalup vlají černé prapory. Všichni nosí černé pásky na znamení smutku a v srdcích hluboký žal. Všude vážne život a všude se mluví jen tlumeně, jako v kostele. Každý cítí a ví, jaký to člověk umřel a jak bolestně želíme toho, kdo nám byl tak drahý. Na všech místech se pořádají smuteční řecké ohně, výklady jsou vyzdobeny jako smuteční oltáře, svět'a hoří na ulicích ve dne i v noci a večer plápolají v oknech svíčky. Příslušníci všech náboženství i politických stran a spolků, přátelé i odpůrci spojují se zármutkem ve společné projevy soustrastí a bolu. A nejsmutněji je na Pražském Hradě. Tam, na velikém nádvoří, pod obrovským černým stanem spočívá na podstavci první voják naší revoluce. Ve čtyřech řadách stojí u něj vojenská stráž, na tribunách stojí zahraniční hosté a vyslanci států a kolem proudí tisíce svěšených hlav, které s oddaností a slzami v očích se zvedají k rakvi Osvoboditele národa. A nyní, v této době, snad už kráčí pomalu a smutně pohřební průvod černými ulicemi stověžaté Prahy a v něm na lafetě děla je vezena rakev Prvního služebníka československého státu. A při této poslední cestě presidentově vzpomínáme na jeho triumfální vjezd do Prahy, kdy všecko jásalo a zářilo radostí nad štěstím, které Osvoboditel přinášel. Jen 18 roků a několik měsíců žil ve svobodné vlasti, kterou vykoupil, jen nepatrnou dobu se těšil z ovoce své celoživotní práce. Jen krátkou dobu budoval demokratický stát, ale vystavěl jej tak, že jej cizina staví za vzor i státům starším. Masaryk zanechal po sobě díla vědecká, která přežijí věky a která mu staví nesmrtelnost. Jeho knihy, jeho myšlenky to je on sám, v nich najdeme vše, abychom nezbloudili. V knihách Masarykových je evangelium jeho životní práce, v nich je evangelium našeho národa. A jestliže Masaryk hlásal, že naším národním programem je Hus, Komenský, my hrdě můžeme volat, že programem československého státu je Masaryk. Ten Masaryk, který nikdy nezapoměl na svůj prostý původ, který svým životem posvětil své dílo,

V prostém hrobě, vedle jeho životní družky uloží se jeho rakev na malém hřbitově v Lánech. Tam, jako jiní venkovští lidé, bude odpočívat genius československého národa, syn kočího, který miloval svůj národ a pro jeho práva šel se bít a zvítězil. Za toto vítězství jsme mu zavázani i my, Čechové volyňští. Třebaže neužíváme přímo ovcee jeho díla, přece víme, že tam, za horami, je spořádaný a pevný stát, k němuž se vždy můžeme hlásit, který na nás nezapomíná a který nám rád pomáhá. Jsme šťastni, když roste a sílí a cítíme s ním v neštěstí a utrpení.

Jako uvědomělí a roduvěrní Čechové sešli jsme se proto dnes v den pohřbu prvního presidenta Republiky československé, abychom vzdali hold památce muže práce, hrdinství a národní víry, abychom si připoměli jeho nadlidskou práci pro drahou nám starou vlast a pro nás. S celým národem československým doma i za hranicemi chceme býti za jedno v jeho hlubokém smutku. I my daleko od zkormoucené Prahy pozvedáme oči k bustě velikého národa, vidíme tu jeho křížovou cestu práce, cítíme průvan okoralých srdcí, když rakev jeho padá do hrobu. Ano, tělo umřelo, ale my věříme, my vidíme, jak jeho mocný, nesmrtelný duch vyrůstá před námi.

# Besídka.

## Sobota na Lysé hoře.

(Ukázka z knihy Zdzislava Harlendera: „Ctitele Dejbůh Svarožica.“ S povolením autora překládá Inž. Alois Knotek.

Na výšinách i v koutech zapadlých lysohorských borů žije ještě pohanstvo. Demoni a lesní čerti živí se obětmi přinášenými jim v pokoře ve svátek křesání ohně. V ten den na všech okolních hřbetech vrchoviny zapalují se hranice dříví, po celém okolí viditelných. A nejvýše, až na samém temeni Lysé hory, sletují se z daleka i blízka k obřadům čarodějnice, aby oslavily svátek soboty při kotli, v němž vaří jed. Tak hlásali kněži z kazatelen kostelních a proklínali každého, kdo by se odvážil čertu se klaněti a při ohni tancovati na lesních pláních.

V Berestečku na Styru zemřel starý kněz, který jen s dobrotivým úsměvem vyslechl vždy vypravování o pohanských orgiích v jedlových lesích. Na jeho místo přišel kněz mladý, jemuž z očí šlehal pomstychtivý plamen na vyhubení a úplné zničení modlářstva. Pokmotřil se při dlouhých večerech s majitelkou panství a získal celé její svolení k vykonání zbožného díla. Usnesli se společně, že vydají rozhodující válku všem čarodějnicím, že dají zapáliti vysoké hranice dříví na výšinách na výstrahu všem, kteří se nepolepší a budou se dále klaněti Dejbůh Svarožicovi. Všichni ti budou jako kacíři na hranici upáleni.

Žena kostelníka se potajemně dozvěděla, že v sousední vesnici žije čarodějnice, krásná dívka, zdravá jako buk, oči otravující duše mladíků zlou žádostivostí, ňadra plná mléka. Odváděla mládence do lesa, ukojila své hříšné pudy docela jako „divožena“, Povila syna z nepravého lože, ale nedala ho pokřtíti v kostele, zavěsila mu na krček jantarového bůžka. Potom samá v noci běžela na Lysou horu a tam složila oběť bohům a poděkovala jim pokorně za lásku, že zdravé dítě porodila a šťastlivě přečkala bolestí matky.

Třesouc se zlostí, rozkázal kněz přinésti násilím dítě do kostela, aby je pokřtil a vysvobodil jeho duši od mučení pekelného. Matka jako zdravá samice bránila dítě, drábové svazali ji do „kazelce“ a potom dítě od prsu zařivě odtrhli. Když přinesli „pohanský trus“ na faru, tu dítě za hrozného křiku v rukou svíčkové báby vypustilo nevinnou duši. „Nejlepší důvod, že to bylo pekelné semeno, počaté o půlnoci v nekrásném obcování s čertem po temenech hor.“

Matku předvedli k soudu. Vyslechnuto bylo mnoho svědků, jedni dokazovali, že ta mladá dívka je nebezpečnou uhrančivou čarodějnicí, jiní mluvili pravdu, bránili dívku, která slepěvěřila svému milému. Nic platno. Jakmilé soudní pacholek takové spravedlivé svědky polechtal ohněm pod břichem, nebo jim stiskl kotník kleštěmi — hned zpívali tak, jak to soudce potřeboval. Všecko, museli věděti.

Dlouhý a strašný to byl protokol o novině čarodějnice: v lesních boudách mechem vystlaných, oddávala poctu lesním mužům, kladla se jim v oběť pod starými duby, tančila nahá při záři plného měsíce, klaněla se první čtvrti jeho, ctila slunce, skákala nad ohněm.

V sobotu chodila po samotách lesních, vyhledávala „skřítky“, tančila s

mi, nad všechny rozměry, nad čas a prostory, aby jako maják svobody a míru ukazoval cestu ku spáse. Obracíme se k tobě, náš velký krajané, naše záštito a naše víro. Tatíčku náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé, přijď království Tvé, buď vůle Tvá jako v nebi tak na zemi, amen.

## Oznámení.

**Z Lucka.**

České posvícení v Lucku, jako jiná léta i letos se bude konati naše posvícení 31. října 1937 v sále matiční školy v Lucku. Bude trvati jen jeden den a proto se upozorňují všichni krajané, aby přišli hned na první zábavu. Že naše posvícení bývá hodně veselé a hodně navštívené, to je ještě v paměti a že bude zase plno a dobře, to se dá předpokládat. Česká muzika nám zvedne náladu a to ostatní přijde samo. Proto všichni známí na shledanou 31. v Lucku.

Zábavní odbor Matice.

**Ze Straklova.**

Tímto oznamuje se, že letos výjimečně v důsledku smuteční doby po zesnulém presidentovi T. G. Masarykovi, posvícení ve Straklově koná se dne 31. října a 1. listopadu.

**Ze Stromovky u Lucka.**

Dne 26. září na schůzi Kola hospodyň konala se posmrtní vzpomínka na zesnulého presidenta Československa T. G. Masaryka. Přečteno oznámení z Československa i výzvu ČMŠ. Po 1 min. ticha čteno úryvky z mládí Masaryka i 3 poslední dny života Velkého zesnulého.

Se stísněným dojmem, schůzi bez obvyklých rozhovorů zakončeno.

Z ohledu na 6 nedělní smutek nekonala se též obžínková slavnost určená na den 3. října.

Výbor Kola hospodyň ve Stromovce.

**Z Malina.**

Oznamujeme, že vzhledem k úmrtí presidenta Osvoboditele posvícenská zábava připadající na den 17.—18. října t. r. odbude se po ukončení šestinedělního smutku t. j. 31. října a 1. listopadu t. r. Výbor.

**Z Omelanštiny**

Oznamujeme, že vzhledem k úmrtí Presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka posvícení u nás připadající na 10 října t. r. odkládáme na den 31 října 1937 r.

nimi, v pohanské svátky „křesání ohně," lákala do říje, přepásana lodyhami peluňku a divizny. Na obžinky koláče pekla a med pro bůžky sytila, neohlížejíc se na skromnost. Tančívala s „břehyněmi kolo" a usmívala se na lesní víly. Tajemně chodila na pohanské pohřby, viděli ji svědkové při pálení hranic za muže převlečenou, Bavila se s turem, vlkem a kobylou, pila „pohřební kvas" a zpívala pohanské koledy, děkovala ďáblu Svarožicovi za dostatek všeho.

Předpovídala z letu ptáků, z běhu vody, dělala znamení v popelu, zaklínala, zlé duchy volala. Nosila na hrdle šňůry jantarové, místo růžence, který ochraňuje od nemocí a neštěstí. Rosu z rána po loukách sbírala, zaříkala krávy na velkostatku, aby mléka nedávaly. Hledala v lesích různé byliny a vařila je s čarodějkami na Lysé hoře. Mrtvým přinášela jídlo a pití, v době od Božího narození do Třech králů obětovala na lesní pláni černou slepici pohanskému bohu. Mívala tajné schůzky s vampíry, vlkodlaky, upíry, hastrmany, lesními muži, zkrátka se všemi čerty pohanskými, sestrami zvala břehyně, víly, polednice, divoženy, litice, za pec házela teplou kaši, aby nakrmila domácí skřítky, aby přinášeli hojné dary. Vědomo každému, že jedině sv. Mikuláš má právo k obdarování dětí.

Obhajování, výmluvy vyšly na plano. Mladá čarodějnice byla usvědčena z kacířství. Její protest, že neví co slovo čert znamená vzbudil na tvářích přítomných úsměv. Přiznala se otevřeně, že sbírala po lese byliny, které odhání v zimě kašel, že sypala za pec zrní prosa domácím skřítkům a zpívala koledy, které ji matka naučila. Tyto tři zločiny stačily k odsouzení. Nebylo potřeby ji mučiti. Výrok soudní musel býti spravedlivý, strašné zločiny pohouské na výstrahu jiným potrestané. Zněl: — čarodějnice zůstane upálena na hranici na temenu Lyse hory v době pohanského svátku křesání ohně. Nechť při záři posvěcené zhasnou všecky ohně modloslužebné, podpalované v noci od nebezpečných pohanů, ať kouř spáleného těla zažene na věky čarodějnice s Lysé hory sobotu tam světící, ať zažene všecky lesní demony, čerty černé, ať každý pohan pamatuje v pokoře na svůj vlastní krk. —

(Dokončení příště.)

# Kronika.

**Podvýšení platů v hornickém průmyslu.**

Zvláštní komise, která má rozhodnouti o požadavku zvýšení hornických platů, se usnesla na společné schuzi s představitely zaměstnaců a zaměstnavatelů o zvyšení hornických platů.

**Velký koncert Jana Kiepury.**

Slavný polský spěvák Jan Kiepura zpíval na velkém koncertě ve Varšavě, ve prospěch F. O. N.

Na koncertě byl přítomen Maršál Śmigły-Rydz, který udekoroval mistra zlatým Křížem Zásluhy.

**Velká státní výstava.**

V nejbližších dnech bude rozhodnuto o všeobecné státní výstavě ve Varšavě r. 1943 v 25letí státní samostatnosti.

**Daně v Německu stouply o 6 miliard Zl.**

Podle úředního odhadu německého ministerstva financí zaplatí v letošním roce poplatníci říše na daních 14 miliard a 562 milionů marek, to je asi 35 miliard a 150 milionů Zl.

Proti roku minulému odvedou Němci letos státní pokladně o 6 miliard Zl více na daních, než v roce 1936.

**Persekuce lužických Srbů.**

Německé úřady po zákazu činnosti všespolkového lužickosrbského ústředí „Domowina", svazu lužických Srbů, zakázaly činnost vědecké instituce Matice lužické v Budyšíně. Zároveň byla zakázána činnost dalších dvou lužickosrbských institucí katolického spolku Cyrila a Methoda v Budyšíně a sociálního spolku Pomoci studující lužickosrbské mládeže v Budyšíně. Jde vesměs o instituce celonárodní a nepolitické. Po vydání těchto zákazů je zřejmé, že jde o záměrnou činnost, směřující k vyhubení lužických Srbů. Všechny lužickosrbské spolky, které byly tepnou lužickosrbského kulturního a národního života, mají zakázanou činnost.

Jediný deník lužických Srbů byl zastaven. Srbové zastavením deníku ztrácejí nejen deník, ale i jediný svůj národní časopis vůbec. Se zánikem Serbskich Nowin přestaly vycházet i lužickosrbské časopisy vydávané jako přílohy novin; literární měsíčník „Lužica", studentský časopis „Serbski Student", spolkový časopis „Naše Domovina" a rolnický časopis „Serbski Hospodař".

**Roosevelt tlumočil hluboké morální opovržení Ameriky politice výbojů.**

President Roosevelt mluvil dne 5.X. k americkému posluchačstvu, avšak jeho řeč bude zkoumána a studována mezinárodní veřejností a prohledávána slovo za slovem. Lze říci, že výmluvný hlas presidentův tlumočil hluboké morální opovržení, které Amerika pociťuje vůči politice výbojů a jejím ukrutnostem.

Demokratický senátor Peper, člen zahraničního výboru senátu, prohlásil k řeči presidenta: Domnívám se, že přišla chvíle, kdy se veřejné mínění celého světa musí organisovati aby zabránilo mezinárodnímu banditství jehož jsme dnes svědky.

Senátor ovšem dodal, že tato snaha neznamená pro Ameriku přistou-

pení ke Společnosti národů.

Čínský velvyslanec Wan prohlásil: Projev Rooseveltův nezklamal moje očekávání. Nikdy jsem nepochyboval o americkém národu. Udeřila dodina aby mírumilovné státy učinily přítrž anarchii a barbarským metodám ve světě,

### Francie se připravuje k volbám

Pozornost veškeré politické veřejnosti francouzské je opřena k doplňovacím volbám okresním, které se konají po celé Francii s výjimkou Paříže a seinského departamentu příští neděli 10. října a za týden pak 17. října rozhodující volby užší.

Všechny strany vyvíjejí již od několika týdnů značnou politickou kampaň. Strany lidové fronty (socialisté, radikální socialisté, republikánsko-socialistické sjedoocení a komunisté) budou v prvním kole 10. října všude kandidovati samostatně a teprve ve druhém kole, nebude-li žádný z kandidátu zvolen žádanou nadpoloviční většinou, se sjednotí, stejně jako učinily loni na jaře při volbách do sněmovny — na kandidátu, který obdržel největší počet hlasů. Strany a skupiny umírněné ze středu, jakož i z pravice, kandidují rovněž v prvním kole z valné části samostatně, avšak ve velmi četných případech se již nyní dohadují na společném kandidátu pod heslem buď tak zvané fronty svobody, nebo republikánského sjednocení a pod. Toto souručenství bude však, jak se zdá, hráti větší roli teprve při užších volbách.

### Franco znovu jedná o vytvoření pravidelné vlády.

Ve Francově Španělsku se znovu jedná o vytvoření pravidelné vlády, ale uskutečnění tohoto plánu závisí na utvoření velké rady tradicionální španělské falangy, na kterém se pracuje podle vzoru Velké rady fašistické v Italii. Utvoření Velké rady bylo rozhodnuto již v dubnu, kdy generál Franco nařídil sloučení requetistů a falangistů pod jménem „tradicionelní španělská falanga“. Utvoření Rady však dosud nebylo provedeno, protože requetisté a falangisté — nepočítaje bývalé příslušníky Gila Roblesa, nejsou úplně dohodnuti o rozdělení mandátů mezi bývalé organisace. Bývalí falangisté žádají většinu, protože prý zastupují nejmocnější součast. Příští Velká rada falangistická bude prý míti asi 50 členů.

### Barcelona bombardována.

Barcelona byla dne 3 října bombardována Francovými letadly. Tento nový útok si vyžádal četné oběti, jejichž přesný počet není však znám. Podle komuniké, které později vydal barcelonský komisariát pro veřejný pořádek, vyžádalo prý si toto bombardování, jež provedly tři eskadrily Francova letectva asi 45 mrtvých a přes 80 raněných. Bylo také zničeno nebo poškozeno několik domů.

### Napětí v Palestině trvá.

Téměř všechny arabské obchody v Haifě jsou zavřeny. Dopravní služba a trhy nejsou však stávkou dotčeny. Byl zraněn výstřelem jeden Arab, který byl policejním konfidentem.

V celém starém městě jerusálemském bylo v neděli velké napětí. Skupiny mladých Arabů donutily dopoledne obchodníky v bazaru, aby zavřeli. Policie rozháněla tyto skupiny a chránila obchodníky. V novém městě byl však klid.

Také v Jaffě bylo velké napětí, a to následkem agitace, aby byla zahájena stávka. Četní arabští obchodníci ráno otevřeli své obchody, později však je zavřeli pod nátlakém arabských agitátorů. Rovněž přístav v Jaffě byl uzavřen.

V městě Safadu bylo se tří stran stříleno na židovskou čtvrť, ale, jak zjištěno, nebylo obětí na lidských životech.

### Nová konference mocností interesovaných na Tichém oceáně

Osmnácté zasedání shromáždění Společnosti národů jest ve skutečnosti již skončeno. Poslední schůze, ve které byl ukončen program odhlasováním návrhu resoluce o konfliktu čínsko-japonském. Žádost některých delegací, aby rozprava o této otázce byla o něco odložena, není známkou odporu proti návrhu, ale přáním, aby se delegace mohly vysloviti, jsouce plně informovány o návrzích výboru 23. Návrhy schválené směřují k tomu, aby shromáždění zůstalo ostražité jako při konfliktu habešském, aby vyzvalo mocnosti v Tichém oceáně, aby se sdružily i se státy, které nepodepsaly washingtonskou dohodu, jako na příklad Sovětský svaz, a poskytly Číně morální pomoc a v každém případě ji nebránily v obraně. Předpokládá se, že konference tichooceánských mocností konala se pravděpodobně asi za dva týdny v Londýně.

### Mohutná manifestace v Londýné proti Japonsku.

Za velké návštěvy konala se v Albert Hallu veřejná schůze, které předsedal arcibiskup z Canterbury a na níž bylo protestováno proti japonskému ostřelování civilního obyvatelstva v Číně. Arcibiskup pravil při této příležitosti: Nevybíravé zabíjení civilního a nebojujícího obyvatelstva vzbudilo hrůzu v celém civilisovaném světě. Široké kruhy britského obyvatelstva dosud neměly příležitost vyjádřiti, co cítí v hloubi své duše a svého svědomí. Arcibiskup stejně jako řečníci, kteří následovali po něm, ostře odsoudil válečné činy vůči nebojujícím.

Řada řečníků navrhla bojkot japonského zboží. Shromáždění posléze schválilo resoluci, odsuzující s hrůzou japonské útoky v Číně a žádající, aby britská vláda se ihned postavila v čelo hnutí, jež by prostřednictvím hospodářských i jiných opatření zabránilo, aby takovéto útoky pokračovaly.

### Válka v Číně.

4. t. m. po celodenním bombardování čínských posic japonskými letadly a japonským dělostřelectvem zahájili Japonci na druhý den ráno o 4. hodině, na široké frontě, nový útok. Číňané odpovídali ohněm strojních pušek a ručními granáty a došlo posléze k těžkým blízkým bojům. V Čapei vzplanulo opět několik požárů. Největší požár řádil v ulici Markham, ostřelované japonským dělostřelectvem. Japonské válečné lodi u Honkiu osvětlovaly svými reflektory Putun a zahájily palbu na různé čluny u tamního břehu. Japonci zřejmě předpokládali, že Číňané podniknou nový útok z Putunu na křižník „Idzumo“. Ačkoli se podařilo japonskému vojsku proniknouti v severní Číně a na šanhajské frontě, nejeví se ještě ani nejmenší známky zlomení čínského odporu. Vzhledem ke skutečnosti, že japonské branné síly používají nejmodernějších válečných prostředků, obdivují se cizí vojenští pozorovatelé vytrvalosti čínského odporu. Neudrží-li Číňané svou frontu u Šanhaje, bude asi použito zemních min a tankových pastí ve větším rozsahu, aby se ztěžoval postup japonských motorisovaných jednotek. Již nyní narážejí japonské tanky a dělostřelectvo na neobvyklé obtíže, poněvadž jsou na severu města před japonským vojskem rozsáhlé močály a několik málo cest přes ně bylo zničeno. (Malá mapa Číny byla uveřejněna v č. 19. r. 1936.

### Japonsko chce stále vysvětlovat útok na Čínu.

Japonské úřady, aby umožnily zpravodajství z oblastí válečných operací v Severní Číně, snížily tarif tiskových depeší, určených pro Evropu, o 25 proc. a stanovily cenu za jedno slovo 42 senů.

Japonský tisk vytýká v poslední době ministerstvu zahraničních věcí, že dosáhlo velmi slabých výsledků v úkolu objasniti světovému veřejnému mínění japonskou situaci a že naopak nechalo Číně veškeru volnost v tomto směru. Japonské úřady uložily diplomatickým zástupcům Japonska v cizině, aby vysvětlili cizině, jaká je situace Japonska v čínsko-japonském konfliktu a aby ji seznámily se skutečnou povahou událostí.

Japonský velvyslanec v Londýně Jošida protestoval proti tomu, že arcibiskup centerburský přijal předsednictví veřejného shromáždění protijaponského a proti tomu, že lord Lytton a jiné osobnosti mají na tomto shromáždění mluviti.

## Různé zprávy.

### „Jasnovidec“ inž. Ossowiecki určuje místo, kde je Levaněvský.

Známý polský jasnovidec inž. Štěpán Ossowiecki podnikl již dvě „jasnovidné“ seance, aby zjistil místo poby-

tu zmizevšího sovětského letce Levaněvského. Po druhé seanci oznámil matce Levaněvského, která žije v Polsku, že její syn se svými spolucestujícím se snesl na ohromném ledovém poli, při čemž letadlo utrpělo takovou havarii, že nový vzlet je nomožný. Toto ledové pole se od okamžiku přistání posunulo o několik desítek metrů západním směrem a letec je podle slov Ossowieckého mezi 170 stupňů délky a 80 stupňů šířky. Dva průvodci Levaněvského jsou podle jasnovidcova tvrzení nemocni. Všichni žijí ve stanu, postaveném u letadla. Potravin prý mají dosud dost. Od místa přistání posádka se vzdaluje nanejvýš 10 km Situace je hrozivá, vzhledem k ohromnému náporu ledovců, pod jejichž tlakem se ledové pole pozvolna pohybuje, ale letci mohou vydržeti ještě dosti dlouho.

**Duchapřítomný duchovní.**

Nepříjemná dobrodružství prožil v Old Orchardu (Maine) čilý fotograf jménem Mingalone. Usadil se v gondole připevněného balonu a hodlal odtud pořizovati zajímavé snímky z ptačí perspektivy. Pojednou strhl se prudký vítr, lana poutající balon k zemi se přetrhla a milý fotograf začal se vznášet k oblakům. Na štěstí byl svědkem celé příhody místní duchovní, který dovedl nejen dobře kázat, nýbrž i neméně střílet. Duchapřítomný pastor opatřil si ihned pušku a dobře mířenými ranami prostřelil několik balonů na nichž byla gondola zavěšena. Zásluhou tohoto zásahu snesl se balon pomalu zase k zemi a polekaný fotograf vyvázl šťastně z nebezpečné situace.

**Horká pára v telefonních automatech.**

V Norsku zavedli novinku, která by se jistě stejně osvědčila v každém jiném místě. Tam totiž vynalezli zařízení, které automaticky zabraňuje tomu, aby v telefonním automatu jedna osoba netelefonovala déle, než dvě minuty. Jakmile uplynou dvě minuty, spojení není přerušeno, ale místo toho automatické zařízení vpustí do budky větší množství páry, takže telefonující osoba musí budku okamžitě opustit a udělat místo druhému.

**Československo má největšího obra-školáka.**

Zahraniční tisk zaznamenal zprávu, podle které v Rakousku mají největšího školáka na světě. Je jím prý 14 letý žák Pavel Svačina z Vídně, který měří $195^1/_2$ cm, kdežto americký obrškolák Ronald Miles je vysoký pouze 189 cm. — Tyto zprávy předčí však skutečnost, o které se lze přesvědčiti, že totiž největšího obra-školáka má Československo; je jím 15letý žák Jaroslav Riemer, jehož otec Jan Riemer je hoteliérem v Holešově. Jaroslav Riemer nyní chodí do IV. třídy měšťanské školy v Příboře. Je vysoký 198 cm a váží 123 kg. Je všestranným sportovcem, skautem a nikdy nebyl nemocen. Je vysoké silné postavy, a nosí boty č. 46. Když jako 6letý chlapec počal chodit do skoly, byl vysoký 120 cm a vážil 45 kg. Jeho otec je štíhlé, prostřední postavy.

**Pšenice — trvalkou.**

V Sibiřském vědeckém ústavu obilního hospodářství se v minulých letech konaly pokusy vypěstovat trvalou pšenici. Agronom Cycin křížil divoce rostoucí pýřavku Triticum repens, která se bohatě množí pohlavně i vegetativně a je trvalka, s jednoletou pšenicí. Křížil obě rostliny, aby užil dobrých vlastností pýřavky, aniž by poškodil jakost pšenice. Vytkl si tyto úkoly: 1. vypěstovat trvalou pšenici, 2. vytvořit jarní pšenici, vzdornou proti suchu, 3. vypěstovat ozimou pšenici, vzdornou naprosto mrázům — vlastnost pýřavky — aby mohl býti kříženec pěstován v nejsevernějších krajích, 4. vypěstovat z kříženců pýřavky a pšenice nové druhy statkových pící. Cycinovi se podařilo vypěstovat také několik konstantních druhů jarních pšenic velmi dobré jakosti, jejichž 100 zrn váží 50 g a s dvojnásobnou úrodností. V letech 1934-35 vypěstoval Cycin po prvé trvalou pšenici, 1000 zrn váží 14 až 22 g. Skýtá sklizeň více než desateronásobnou. Vegetační doba tohoto křížence se značně zkrátila, takže bude jej lze pěstovati i v krajích, kde teplé údobí trvá jen krátce.

**Hromadný hrob havranů.**

V Československu nedaleko obce Vinary na Přerovsku na pokraji lese je malé údolíčko, které je v pravém slova smyslu poseto mrtvolami havranů. Není známo, čím byla zavíněna hromadná smrt těchto ptáků, jichž tam leží skoro padesát, zdá se však podobno pravdě, že toto údolí je vyhledáváno starými havrany, kteří instinktivně vytuší, že se blíží jejich poslední hodina.



zdál se býti v duševní rovnováze a jeho pozornost k Alici neochabovala. Stále ji k vyjížďkám vybízel a když s ní byl o samotě, nenápadně ji připravoval na nezdar s Arturem. Velmi taktně a velmi srdečně jí domlouval, aby se raději včas smířila s myšlenkou, že Artur nebude jejím mužem a těšil ji, že pro první nehodu v lásce nesmí se odříkáti naděje, že ji najde u jiného a že i potom stane se šťastnou.

Mlčívala, hlavou vrtěla, ale opravdu přestávala ve svém nitru věřiti otcovým slibům. A čím více se smiřovala s touto myšlenkou, tím úporněji zakořeňovala se v ní nenávist proti té, která ji oloupila o muže, kterého tolik milovala a kterého již bezpečně za svého považovala. Nebude-li ona s ním šťastna, ať jí není i ta, která jí ho vyrvala. Beztoho přilákala Artura jen za tím cílem, aby se stala bohatou a velikou dámou a k tomu nesmí dojíti. Znala otcovu moc a věděla, že otec k vůli ní učiní, seč bude moci. Nepodaří-li se otci vrátiti jí Artura, aspoň musí zabrániti tomu, aby také ta druhá Artura nedostala.

Uplynulo asi čtrnáct dní, když hrabě Robert, prohlédnuv ve své kanceláři došlé dopisy, se zjevným rozrušením vyšel ven a sháněl se po baronu Rotbornovi. Řekli mu,



hlasem.

„Opravdu? Psal přece, že se mu podařilo nalézti jinde úvěr.“

„Milá hraběnko, úvěr jest široké pojmenování,“ povídal jaksi shovívavě. „Kdo poskytuje úvěr, činí tak, aby peníze dobře uložil. Jest to pouhý obchod. Je-li obchod trochu povážlivý, každý se rád takového uložení kapitálu zbaví, zvláště kyne-li za to vyhlídka na dobrou náhradu. Mě to sice stálo trochu peněz, ale to jest konečně vedlejší, mám aspoň jistotu, že když baron Artur bude vzdorovitě trvat na svém odmítnutí, bude na jeho statku paní Alice, sice ne jako jeho choť, ale majitelka. Beztoho bych se jednou byl ohlížel po nějakém panství, které by svému budoucímu muži věnem přinesla a jsem tedy bez dalšího hledání.“

„Prosím vás, je mnoho dlužen?“

„Hodně se zasekal, ten poslední zmatek stál ho mnoho peněz. Až dosud je mi dlužen čtyřicetašedesát tisíc. Úpisy mám v kapse a za několik dní zví také baron Artur, kdo je jeho věřitelem.“

„Vy jste přece jen znamenitý člověk, netušila jsem, že tak brzy ho zkrotíte. Nebojíte se, že si ty peníze jinde vypůjčí a vám zaplatí?“

„O to je postaráno,“ usmál se význam-

## Ženská hlídka.

Inž. Alois Knotek:

### Aforismy o ženách.

Všichni slavní i neslavní mužové věřili slepě ženským andělům, považovali je za nejlepší výplod fantasie matky přírody. A ještě dnes se tak děje, příkladu máme dost, na konci je zatím paní Simpson.

Na druhé straně mnoho spisovatelů obojího pohlaví píše o ženách úštěpačně, s velikou dávkou ironie a výsměchu, také přísloví různých národů o ženách nedávají jim nejlepší vysvědčení. Znám jednoho českého básníka, který v květu svého mládí dokazoval, že žena je andělem, stvořena byla proto, aby mužům žití oslazovala — a v padesáti letech svého věku napsal „neomylný důkaz, že ženská není ani andělem, ani člověkem, ale ďáblem, který na svět přišel, aby mužům život otravoval". Básníkem tím byl Ian Osten.

Všeobecně je známo, že žena umírá dvakráte, jednou v době, kdy přestane se líbiti a po druhé ve chvíli fisické smrti. Kdyby bývala měla Kleopatra kratší nos, docela jinak by dnes vypadal svět, mluví s přesvědčením slavný Pascal. Náš básník Zejer, který se nikdy neoženil a všude ženský pel rval, Volyňanky chválil a v Kijevě, v domu Červených býval stálým hostem, kdykoliv honorář byl „slabý" píše: „ženy mají více moci ve svém pohledu nežli muži v tištěných právech, více síly mají jejich slzy nežli mužské zásady."

Bossûet vykládá se zlobou: „Nejhorší pomsta ženy spočívá v tom, že často bdí nad věrností svého muže". A Jaroslav Vrchlický: „Šepot ženy sahá dále nežli výkřik povinnosti!" A náš Mužík, který za života měl tolik cenných zkušeností se svou hospodyní, stěžuje si z bolestí, že ženský jazyk mečem je, který nikdy nerezaví. Viktor Hugo se přesvědčil, že my jsme hračkou žen a ženy zábavou čerta, vědí více v oboru týrání mužů nežli sám ďábel. A divná věc, když vrána k vráně sedá, že dvě ženy se nikdy nesnesou bez sváru nebo vitriolu, jedna z nich musí býti vždy krásná a rozumná a druhá hloupá a ustrojena jako pometlo.

Spisovatelka de Stael vyznává docela upřímně a otevřeně: Těším se, že nejsem mužem, abych se nemusela oženiti se ženou. Možno tu v několika slovech prozraditi více zlosti a nenávisti k ženám? Největším požitkem žen je, mohou-li zamítati návrhy svých ctitelů, koketovati a flirtovati s deseti najednou. Ctitel žen nesmí ztráceti nikdy naděje, neboť den má 24 hodin a není jediné chvíle v hodině, aby žena se jinak nerozmyslila. — Nechce-li tě brunetka spanilá, vol za ni si blondýnku bledou! Jedna-li tě opustila, nahradí to stokrát jiná! Pro jedno kvítí slunce nesvítí. (Pokračování.)

## Hospodářský zpravodaj.

### Nakládání bramborů syrových.

Syrové brambory nakládají se hlavně pro krmení přežvykavců. Zemáky, pokud možno čisté, hlíny zbavené, případně i oprané, se rozřežou, rozsekají nebo rozkrouhají na menší kousky, plátky, řízky nebo kaláčky, které se pak nakládají do jam pokud možno s nepropustnými stěnami a to v malých vrstvách (asi 20—25 cm) a důkladně se sešlapují. K náležitému stlačení užívá se s prospěchem i zvláštních dřevěných dusadel a pod. Při velkých jamách možno ku šlapání použíti i zvířat. Nakládáme-li brambory z jara nebo v létě, nutno vyklíčelé hlízy zbaviti předem klíčů.

Při nakládání syrových bramborů rozstrouhaných třeba si uvědomiti, že tyto snadno pění. Proto, aby jáma nepřetekla, má se naplnili nejdříve jen do polovičky a pokračovati v nakládání až následující den. Dobré je též míchati takové brambory s plevami nebo řezankou, aby se do nich šťáva vsákla, neboť jinak tato, hromadíc se v nepropustných jamách na povrchu, snadno se kazí, hnije a plesniví.

Nakládati syrové brambory do jam

### CENY OBILÍ.

Záznam 5.X. volyňské plodinové bursy.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Žito | zl. 21.50 | za 100 kg | |
| Pšenice | „ 27.— | „ | |
| Ječmen | „ 18.25 | „ | |
| Oves | „ 17.50 | „ | |
| Hrečka | „ 18.— | „ | |
| Proso | „ 18.— | „ | |
| Řepák | „ 65.— | „ | |
| Hrách | „ 30.— | „ | |
| Seno | „ 10.— | „ | |
| Sláma | „ 5.— | „ | |
| Jetel | „ 97.— | „ | |

274.

ně. „Takový dluh není žádná maličkost, to mu nemůže soukromá osoba půjčiti a nenajde se ani jediná banka, která by se odvážila proti mně se postaviti."

„Co teď?" ptala se oživeně.

„Teď prozatím nebudeme dělat nic. On o tom ještě neví a zbytečně bychom dráždili jeho hrdost, kdybychom se něčeho doprošovali. Počkáme, až mu bude doručen výměr. Potom ho vy sama soukromým dopisem vyzvete, aby se umoudřil. Považuji ho za dost opatrného, že si vše rozváží. A nerozváží-li si, potom přestanu míti k němu ohled. Promiňte, že tak o vašem příbuzném hovořím, ale uznáte, že mi velice ublížil a že naši rodinu těžce urazil."

„Právě jako naši. Musila bych se stydětí, kdyby člen naší rodiny opravdu vykonal, čím vyhrožoval. Ať svět vidí, že jsme se ho odřekli a že s ním nemáme nic společného."

„To je správné stanovisko a jsem rád že jsme stejného náhledo. Před hrabětem prozatím pomlčte, on by snad mé jednání křivě posuzoval. Divím se, že stále projevuje sympatie k Arturovi a nechápe, že i já nejen mohu, ale musím více sympatií míti k vlastní dceři."

„Hrabě je někdy podivín," naříkala. „Kdyby byl ráznější, nebývalo by k tomu došlo. Jest sice ke mně velmi pozorný, ale někdy má rozmary, jako by mě chtěl jimi potýrati."

275.

„To je přirozené, to se stává v každé rodině. Ostatně má hrabě Alici velmi rád a ona take k němu lne jako k otci. Jsem již pokojnější, že jest vše nejnutnější obstaráno. Nevyjdete si trochu před zámek? Je tam opravdu rozkošně!"

„Poslechnu vás tedy, beztoho takových pěkných dní je málo a špatné zprávy za posledních dnů mě málo osvěžily."

Vyšla v průvodu Rotborna před zámek a po chvíli shromáždili se všichni v malém plátěném stanu. Alice byla na oko klidná, ale její pohled těkal bez cíle a často přeslechla kladené otázky. Po obědě jela s hrabětem do lesa a večer hrála chvíli na žádost hraběnčinu na piano.

Den ze dne vlekl se líně a malá společnost neměla žádného rozptýlení. Alice stávala se zádumčivější, hraběnka nevrlejší, a Rotborn netrpělivější. Zprávy, které dostával, mu nedostačovaly a marně doléhal na svého důvěrníka, aby zvýšil svoji činnost a sdělil něco určitého.

Po Miladě Kocnerové jako by se zem zavřela a úřední jednání o vtělení Rotbornovy pohledávky nebralo konce. Jediný hrabě

propustných v zemi vykopaných se nedoporučuje.

### Nakládání bramborů pařených.

Lépe než brambory syrové jest nakládati brambory pařené nebo polopařené, poněvadž ztráty na živinách jsou zde menší než u syrových a jakost siláže lepší. Nakládati pařené zemáky doporučuje se zejména tam, kde se jimi mají krmiti prasata. Pro ně se totiž brambory před krmením vždycky paří. Proto je lépe pařiti je dned před nakládáním. Rovněž tak i pro koně. Brambory nemusí se pařiti na kaši, nýbrž jen tak, aby byly po paření měkké. Při paření se nemá užíti přetlaku, aby se nepoškodila chuť a stavitelnost bramborů.

Paření dá se prováděti v obyčejných pařácích. Možno však použíti i pařáku obvyklého v lihovarech. S prospěchem dají se pařiti brambory také přímo na vozech, do nichž se vhání pára z lokomobily potrubím, rourou středem čela prostrčenou. Vůz musí býti ovšem náležitě zakryt prkny a pod., aby co nejméně páry ucházelo. Paření trvá asi 1 až 1 a půl hodiny. Doporučuje se pařiti vždy raději větší množství zemáků najednou, poněvadž se tím nejen práce urychlí, nýbrž i také zlevní.

Pařené brambory se rozmačkají a nakládají zase po malých vrstvách za důkladného šlapání. Čím více se hmota ušlape, tím větší je jistota úplného zdaru naložení.

Když je jáma naplněna, přikryje se naložená hmota zase nejprve vrstvou plev a pod., aby se brambory neznečistily hlínou. Na ně se dá pak zase mazanice a na to teprve vrstva hlíny a utěsní se zvláště u krajů tak, aby byly zemáky úplně chráněny před vzduchem. Naložené brambory se slehnou a tu je nutno těsnění kolem stěn opraviti.

Pařenými brambory zakysanými dají se přímo krmiti všechna hospodářská zvířata, kdežto syrové brambory naložené musí se pro některé druhy zvířat (na př. prasata) před krmením pařiti.

(Pokračování příště.)

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.